

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

Leadership of School Administrators Affecting Effectiveness of Relationship Building in School
Communities under Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office

ลำแพน มหาวงศ์¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิวัฒน์² ดร.เยาวลักษณ์ สุตะโคตร³
Lomepan Mahawong¹ Asst. Prof. Dr. Sawat Pothivat² Dr. Yaowaluk Sutacort³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร 3) ค้นหาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนและสมการพยากรณ์ 4) หาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จำนวน 333 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน ครูผู้สอน จำนวน 288 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประมาณค่า จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น .971 ด้านที่ 2 ประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่น .827 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product – Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}Course teacher in Master of Education Program And Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ลำแพน มหาวงศ์, lomepanny15@gmail.com

รับเมื่อ 1 เมษายน 2565 แก้ไข 22 พฤษภาคม 2565 ตอปรับ 25 พฤษภาคม 2565

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร มี 3 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำแบบสุนทรีย์สนทนา มีสมการพยากรณ์ คือ $Y = 1.684 + .201 (X_3) + .226 (X_2) + .166 (X_4)$ $Z' = .260 (X_3) + .257 (X_2) + .206 (X_4)$ และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± 2.3848

4. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร คือ 1) ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล องค์การมีความจำเป็นจะต้องปรับตัววัฒนธรรมและวิธีการบริหาร มีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสื่อสาร และผู้บริหารต้องสนับสนุนให้บุคลากรกล้าที่จะทำอะไรต่างที่แตกต่าง 2) ผู้บริหารต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการพบปะพูดคุยกับชุมชน สามารถพูดโน้มน้าวให้บุคลากรคล้อยตามได้ พูดดี พูดจาไพเราะ พูดจาสุภาพ พูดจาอ่อนน้อมถ่อมตน และต้องมีการสร้างองค์ความรู้ในกระบวนการใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ภาวะผู้นำแบบสุนทรีย์สนทนา และ 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องมีการเปลี่ยนแปลงตัวเองตามยุคตามสมัย มีการส่งเสริมให้ผู้บริหารนำองค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาใช้ในการบริหารงาน ผู้บริหารต้องทำกิจกรรมใหม่ ๆ ทำโครงการใหม่ ๆ ตามความเปลี่ยนแปลงไปของสังคม ผู้บริหารต้องเปลี่ยนแปลงทั้งที่เป็นรูปธรรม นามธรรม บริบทรอบตัว ที่เห็นด้วยตา และต้องนำเอาสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการดำเนินงาน

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) examine the level of school administrators' leadership and the effectiveness of relationship building in school communities, 2) analyze the relationship between school administrators' leadership and the effectiveness of relationship building in school communities, 3) to determine the school administrators' leadership which could be a good predictor on the effectiveness of relationship building in school communities and a predictive equation, 4) establish guidelines for developing school administrators' leadership that could be a good predictor of the effectiveness of relationship building in school communities under Sakon Nakhon Educational Service Area Office. The sample consisted of 45 school administrators and 288 teachers, yielding a total of 333 participants from schools under Sakon Nakhon Secondary Education Service Area Office. The research instrument for data collection was a rating scale questionnaire containing two aspects: Aspect 1: school administrators' leadership, with the reliability of .971; Aspect 2: effectiveness of relationship building in communities, with the reliability of .827. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was tested using Pearson's product-moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1. The school administrators' leadership and the effectiveness of relationship building in school communities were overall at a high level.
2. The school administrators' leadership and the effectiveness of relationship building in school communities had a positive relationship at the .01 level of significance.
3. The components of school administrators' leadership which were good predictors of the effectiveness of relationship building in school communities consisted of Digital Leadership, Transformational Leadership, and

Conversational Leadership, with the standard error estimation of $\pm .23848$. The multiple regression analysis equations could be written as raw scores and standard scores:

$$Y' = 1.684 + .210 (X_2) + .226 (X_4) + .166 (X_3)$$

$$Z' = .260 (Z_2) + .257 (Z_4) + .206 (Z_3)$$

4. Three aspects of school administrators' leadership were able to predict the effectiveness of relationship building in school communities, and recognized as needing improvement: 1) Digital Leadership, organizations must adjust their culture and administrative methods, construct new bodies of knowledge by utilizing information technologies for communication, and encourage personnel to take risks and attempt new things, 2) Conversational Leadership, administrators must build good human relations, communicate and connect with school communities, have ability to influence personnel, use positive, courteous, and modest verbal communication, and build a body of knowledge through the new processes, and 3) Transformational Leadership, administrators must change themselves responding to the latest developments, adopt components of transformational leadership as part of their administration, create new activities, and projects according to the changes in societies, make adjustments to practices that can be visually perceived in terms of concrete, abstract, and surrounding contexts, and apply new things for operations.

Keywords: Leadership of School Administrators, Relationship Building in School Communities

ภูมิหลัง

สถานการณ์ของโลกในสภาวะการณ์ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร และพลเมืองโลกหลายด้าน ได้แก่ ความผันผวนทางเศรษฐกิจ ความเข้าสู่สังคมสูงวัยของโลก การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่รวดเร็ว การปรวนแปรของสภาพภูมิอากาศ ความเชื่อมโยงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติทางธรรมชาติของโลกมีแนวโน้มเกิดความรุนแรงมากขึ้น และผลกระทบอื่น ๆ อีกมากมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558, หน้า 38) ทำให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนต่างได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่นและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว รุนแรงและมีความหลากหลายนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบท และโครงสร้างการบริหารของการบริหารจัดการศึกษา ภายใต้สาระแห่งบัญญัติของกฎหมายการศึกษา เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาโดยยึดหลักการมีเอกภาพเชิงนโยบายหลากหลายในการปฏิบัติ โดยเน้นระบบการกระจายอำนาจ และการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการจัดให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

เพื่อช่วยทักเษะกระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, หน้า 3)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนช่วยให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งและช่วยให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อกัน ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายจะต้องปฏิบัติหน้าที่ บทบาทของตนด้วยวิธีการที่เหมาะสม จึงจะสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

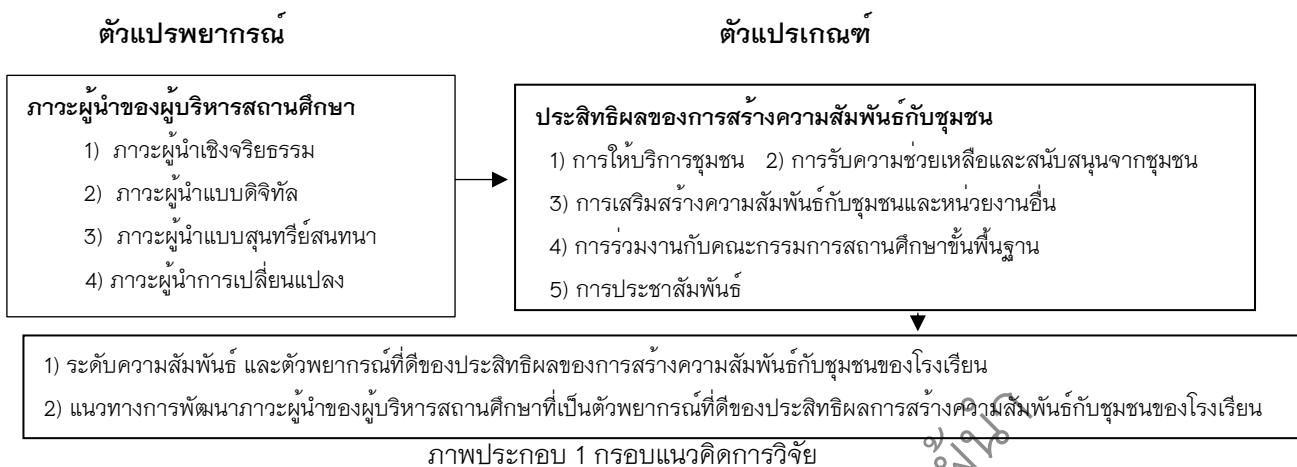
คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อยู่ในระดับใด
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เลือกมาศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร หรือไม่อย่างไร
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน มีภาวะผู้นำด้านใดบ้าง และมีสมการพยากรณ์เป็นอย่างไร
4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
3. เพื่อค้นหาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนและสมการพยากรณ์
4. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากรการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,555 คน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,510 คน
- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 333 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน ครูผู้สอน จำนวน 288 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนแบ่งออกเป็นภาวะผู้นำของผู้บริหาร จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม 2) ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล 3) ภาวะผู้นำแบบสุนทรียสนทนา 4) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 5 ตัวแปร ดังนี้ 1) การให้บริการชุมชน 2) การรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน 3) การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น 4) การร่วมงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) การประชาสัมพันธ์

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีการสร้างของ ลีเคอร์ท (Likert's 5 Rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

- ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อขอความร่วมมือจากการตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตให้เก็บข้อมูลไปขอความร่วมมือและคำแนะนำวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ทราบ และขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

3. ผู้วิจัยได้ติดต่อขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จนได้ครบตามจำนวน

4. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์พบว่าทุกชุดมีความสมบูรณ์ครบถ้วน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1.1 ค่าความถี่ (Frequency) 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean) 1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยคำนวณค่า IOC (Index of item objective congruence)

2.2 หาอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้วิธี Item-total Correlation โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ โดยตัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .23 ขึ้นไป

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าเท่ากับ .971

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา/ประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร อยู่ในระดับมาก” สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เลือกมาศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” สถิติที่ใช้ คือ การหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation coefficient)

3.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 “มีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้านสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร” สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณชนิดวิเคราะห์ทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สรุปผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม และอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล รองลงมา คือ ภาวะผู้นำแบบสุนทรียสนทนา และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามลำดับ

2. ประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากทุกด้าน เรียงลำดับ

จากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ งานให้บริการแก่ชุมชน รองลงมา คือ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานประชาสัมพันธ์ งานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ และงานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .715$)

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน พบว่า มี 3 ตัวแปร (ต้น) ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล (X_2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_4) และภาวะผู้นำแบบสุทธริยสนทนา (X_3) มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ $\pm .23848$

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันครูและบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตัวเองให้สามารถเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา และสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ร่วมงาน โดยผู้บริหารส่วนใหญ่ได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ซึ่งในหลักสูตรดังกล่าวมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปัญญา วงศ์คุณทรัพย์ (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเปิดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเป็นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สกลนครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า จากการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ทำให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการอย่างคล่องตัว โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวาสนา ชูแสง (2557, บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราชภัฏบูรณะกรุงเทพมหานคร พบการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราชภัฏบูรณะ กรุงเทพมหานคร ดำเนินงานให้บริการชุมชน ด้านรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ด้านงานเกี่ยวกับกรรมการสถานศึกษา ด้านงานจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ และดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

($r = .715$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสามารถใช้ศิลปะในการจูงใจในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ผู้บริหารใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงานในการบริหารและผู้บริหารมีความมุ่งมั่นสร้างปฏิสัมพันธ์ พูดคุยกับครู และชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมาพร แสงแจ่ม (2559, หน้า ๕) ได้ทำการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก

4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน พบว่า มี 3 ตัวแปร (ต้น) ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 คือ ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล (X_2) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_4) และภาวะผู้นำแบบสุนทรียสนทนา (X_3) มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± 2.3848 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีและผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lawrence (1997, p. 50) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยจัดทำโครงการที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ขึ้น กลุ่มตัวอย่างคือ คนในชุมชนที่ยากจน รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสังเกต พบว่า เมื่อจัดดำเนินโครงการความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับคน ในชุมชน ดีขึ้นจากเดิม เป็นไปตามเป้าหมายโครงการที่ตั้งไว้ ครูและผู้ปกครองให้ความสนใจในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เป็นแบบอย่างสำหรับผู้ร่วมงาน ผู้นำจะเป็นที่ยกย่องเคารพนับถือ ไว้วางใจ และทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานพยายามประพฤติปฏิบัติเหมือนกับผู้นำ และต้องการเลียนแบบผู้นำ ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ และสามารถถ่ายทอดไปสู่ผู้ร่วมงานและผู้นำสามารถควบคุมอารมณ์ได้ในทุกสถานการณ์ เป็นผู้มีศีลธรรมและจริยธรรมสูง

1.2 ประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารควรกระตุ้นการสร้างสรรคของชุมชนให้เห็นวิธีการ หรือแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา โดยการทำให้ชุมชนมีบทบาท สร้างความมั่นใจและส่งเสริมคุณค่าของผลลัพธ์ที่ทำให้เป็นผลให้ผู้ตามเกิดความพยายามในการปฏิบัติงานมากขึ้นและแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานด้วยความเรียบร้อย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรนำภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ไปทำการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร และเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในเชิงลึก

2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน ในบริบทที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์. (2559). *การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเปิดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ปัทมาพร แสงแจ่ม. (2559). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดพวงนิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) รายงานสรุปผลการประชุมประจำปี 2558 ณ ศูนย์แสดงประชุมอิมแพ็ค เมืองทางธานี จังหวัดนนทบุรี*.
- วาสนา ชูแสง. (2557). *การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ธนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- Lawrence, P. R.; & Lorsch, J. W. (1967). *Organization and Environment*. Illinois: Irwin, Homewood.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 30(3), 607 – 610.